

De gevolgen van het ‘Ye-systeem’

Een wetenschappelijke analyse van de schade veroorzaakt door één van de grootste fraudeschandalen in de voetbalgeschiedenis

Lucie Vanwersch¹ & Prof. dr. Wim Hardyns^{2,3}

¹ PhD onderzoeker, Institute for International Research on Criminal Policy, Faculteit Recht en Criminologie, Universiteit Gent, België

² Professor, Institute for International Research on Criminal Policy, Faculteit Recht en Criminologie, Universiteit Gent, België

³ Professor, Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Antwerpen, België

Nederlandstalig abstract

De zaak Zheyun Ye is een goed gedocumenteerd voetbalschandaal in België waarbij een Chinese zakenman invloed heeft verkregen over professionele voetbalclubs in de jaren 2004-2006 met het oog op het vervalsen van wedstrijden en het gokken op de uitkomsten ervan. Ye en meer dan dertig andere betrokkenen werden vervolgd voor, onder andere, private omkoping in verband met wedstrijdvervalsing en complexe financiële constructies gelinkt aan witwassen. In deze bijdrage bespreken we de gevolgen van de zaak-Ye vanuit het Harm Assessment Framework (Greenfield & Paoli, 2013). Dit theoretisch kader laat toe om de gevolgen van misdrijven in kaart te brengen vanuit het oogpunt van de *draggers* van de resulterende schade. Daarnaast gebruiken we sociale netwerkanalyse om de geldwisselingen tussen Ye en de andere betrokkenen te analyseren. Op die manier trachten we de breedte van de gevolgen van de zaak zichtbaarder te maken en hopen we meer (politieke) bewustwording te creëren rond de urgentie van het probleem van fraude in de sport.

Trefwoorden: Fraude, voetbal, match-fixing

English abstract

The Zheyun Ye case is a well-documented football scandal in Belgium in which a Chinese businessman gained influence over professional football clubs in the years 2004-2006 for the purpose of fixing matches and betting on the outcomes of these manipulated matches. Ye and more than thirty others involved were prosecuted for private bribery related to match-fixing and complex financial constructions linked to money laundering. In this contribution, we discuss the implications of the Ye case from the perspective of the Harm Assessment Framework (Greenfield & Paoli, 2013). This theoretical framework allows to map the consequences of crime from the perspective of the *bearers* of the resulting harm. Additionally, we use social network analysis to analyze the financial exchanges between Ye and other involved actors. By doing so, we hope to show the breadth of the consequences of this case and thereby create more (political) awareness around the urgency of the problem.

Keywords: Fraud, football, match-fixing

‘Vroeger hadden we de zuivere sportieve omkoping waarbij ploeg A ploeg B benaderde om niet te hoeven degraderen of om een Europees ticket te kunnen veilig stellen. Daar heeft het nu allemaal niks meer mee te maken. Integendeel, volgens mijn informatie hebben degenen die erachter zitten er vaak ook belang bij om ploegen te laten degraderen. Dus [...] het gaat louter om geld.’

Jan Hauspie (Journalist, 2006)¹

Inleiding

Wereldwijd heeft het voetbal regelmatig te maken met grootschalige schandalen waarbij frauduleuze handelingen worden onthuld. Zo heeft Italië in 2006 te maken gehad met het *Calciopoli* schandaal, Griekenland in 2011 met het *Koriopolis* schandaal, en België in 2018 met *Operatie Propere Handen*. Deze zaken kwamen uitgebreid in de media aan bod en men kreeg inzage in de georganiseerde manieren waarop sommige voetbalactoren en externen de uitslag van voetbalwedstrijden op voorhand bepaalden via hun netwerk van contacten met spelers en scheidsrechters. Uit studies in de nasleep van deze schandalen is gebleken dat de aanwezigheid van dergelijke wijdverbreide fraude in voetbalcompetities kan leiden tot een daling van het aantal toeschouwers (Amenta & Di Betta, 2021; Buraimo e.a., 2016). Bovendien kunnen deze schandalen verwoestende gevolgen hebben voor de carrière van de betrokkenen (e.g., clubleiders die een levenslang verbod op voetbalgerelateerde activiteiten krijgen) en voor de organisatorische integriteit van de desbetreffende clubs die gedegradeerd worden of uitgesloten worden van nationale of internationale competities (Manoli & Antonopoulos, 2015). Daarnaast werd ook aangetoond dat dergelijke fraudezaken tot een hogere mate van desillusie en wantrouwen leiden bij de meest trouwe voetbalfans (Hardyns e.a., 2022). Hoewel deze studies ons een indicatie geven van de gevolgen die deze grootschalige schandalen kunnen hebben voor het voetbal en zijn supporters, blijft er een kennishiaat bestaan betreffende de werkelijke aard en ernst van de schade die fraudezaken de sport berokkenen.

In feite is wedstrijdvervalsing een vorm van fraude in de sport die sterk maar niet uitsluitend op omkoping berust. Deze praktijk neemt de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van sportwedstrijden weg, dat een van de meest essentiële elementen van elke sportwedstrijd is (Chappelet, 2015; Harvey, 2015). Daarenboven ondermijnt fraude in de sport de reputatie van (internationale) sportbonden (Robinson & Parry, 2018), en vermindert wedstrijdvervalsing het vertrouwen van het publiek in het eerlijke verloop van sport evenementen (Chadwick et al., 2018). Dit toenemend wantrouwen kan in sommige gevallen zo substantieel worden dat fraude in de sport gepercipieerd wordt als de norm door verschillende belanghebbenden, zoals fans. Echter, dit zou ze niet van weerhouden om aan sport te doen (Manoli et al., 2020). Hieruit blijkt dat fraude in de sport brede gevolgen kan hebben die zelfs de maatschappelijke rol van de sport kunnen beschadigen. In dit artikel willen wij de gevolgen van een goed gedocumenteerde fraudezaak, de zaak Zheyun Ye, in kaart brengen aan de hand van een meer systematische aanpak. Ons doel is om hiermee een beter zicht te krijgen op de werkelijke aard en ernst van deze gevolgen en meer (politieke) bewustzijn te creëren rond de urgentie van het

¹ Panorama Reportage (VRT) – ‘Getackeld door de maffia’ (2006).

probleem van fraude in de sport. Deze problematiek kan miskend worden vanwege de bestendige psychologische band die vaak ontstaat tussen fans en de sport die ze koesteren (Lamberti & Hyatt, 2018).

Na een uiteenzetting van de feiten en van het georganiseerde criminele netwerk dat in deze zaak werd blootgelegd, bespreken we de gevolgen van de zaak aan de hand van het Harm Assessment Framework (HAF). Deze taxonomie, dat deel uitmaakt van een breder kader, kan gebruikt worden om de potentiële schade van misdrijven te identificeren en is gebaseerd op de vooronderstelling dat schade centraal staat in de studie van criminaliteit (Paoli & Greenfield, 2018). Schade wordt in dit kader vanuit een breed perspectief bekeken, dat zowel de schade omvat die voortvloeit uit een criminele activiteit als die welke het gevolg is van de criminalisering van of reacties op de activiteit. Dit onderdeel van het HAF vereist geen causaliteit, maar wordt gebruikt om associaties te beschrijven (Greenfield & Paoli, 2013). Dit is, gezien de aard van onze gegevens, een zeer bruikbare methodiek. Aan de hand van deze taxonomie kunnen we de gevolgen van misdrijven zoals fraude in de sport in kaart brengen door de potentiële eisers of *draggers* van schade en de soorten schade die zij als gevolg van deze criminele activiteiten kunnen ondervinden te identificeren (Paoli & Greenfield, 2018). Het HAF beschouwt vier hoofdcategorieën van *draggers* van schade: (1) individuen, (2) entiteiten uit de sector, (3) overheidsinstanties, en (4) het milieu. ‘Het milieu’ kan in het geval van fraude beter omschreven worden als de sociale omgevingscomponent, waaronder ook openbare overlast en sociale fragmentatie kan vallen (Greenfield & Paoli, 2013). Het HAF maakt verder een onderscheid tussen vier soorten schade: (1) schade met betrekking tot de functionele integriteit met inbegrip van fysieke en psychologische verliezen, (2) materiële belangen, (3) reputatie, en (4) privacy.

De zaak Zheyun Ye

Het Belgische voetbal werd tussen 2004-2006 het slachtoffer van wijdverspreide wedstrijdvervalsing en financiële fraude. Spilfiguur in dit schandaal was de Chinese zakenman Zheyun Ye. Ye behoort tot de Wenzhou gemeenschap, die oorspronkelijk uit de provincie Zhejiang in China komt. In deze regio is een migratiecultuur ontstaan die zich onderscheidt van de omringende gebieden. De Wenzhou gemeenschap is een tamelijk arme gemeenschap die gekenmerkt wordt door hechte familiebanden. Wenzhou mensen zijn ook zeer trots op hun nauwe relaties met Europa, dat vaak de bestemming is van hun emigratie (Minghuan, 2014). Na zijn aankomst in België stelde Ye zich voor als eigenaar van een kledingmerk voordat hij eind 2004 poogde te investeren in Belgische profvoetbalclubs. Alvorens de gevolgen van dit schandaal te bespreken, geven we inzicht in de zaak op basis van gerechtelijke documenten, namelijk de uitspraken van de Brusselse Rechtbank van Eerste Aanleg en van het Hof van Beroep.

Het proces is bijna negen jaar na het begin van het onderzoek geopend voor de Rechtbank van Eerste Aanleg. Een aantal redenen ligt ten grondslag aan de lange duur van de procedure. Ten eerste hadden de toenmalige onderzoekers en het parket weinig ervaring met deze materie en heeft men niet onmiddellijk de daadwerkelijke omvang van de zaak beseft. De specifieke Belgische context heeft ook de zaak gecompliceerd. Het eerste proces vond namelijk plaats in

het Frans met 17 Franstalige beklaagden en 15 Nederlandstalige beklaagden. Volgens de Belgische krant *De Morgen* moest 100 kilogram papier van het Nederlands naar het Frans worden vertaald, en werden voor meer dan € 80.000 aan vertalingen van het Frans naar het Nederlands gemaakt². De hoofdverdachte, Zheyun Ye, is relatief ongeschonden gekomen uit de zaak in België, ondanks het feit dat hij een gevangenisstraf van 5 jaar heeft gekregen. Hij vluchtte terug naar China (Anshan) kort na zijn eerste contact met de Belgische autoriteiten, waar hij een vertegenwoordigende functie heeft gekregen. Ye zou op dit moment meerdere burgerlijke zaken met aanhangende geldboetes tegen zich hebben lopen in China, maar zou zich herhaaldelijk niet bij de rechtbank melden³.

De modus operandi van het ‘Ye-netwerk’

In de gerechtelijke documenten is sprake van het ‘Ye-systeem’ waarbij de zakenman twee criminele organisaties in het leven riep die tot doel hadden voetbalwedstrijden voor gokdoeleinden te manipuleren en de opbrengsten daarvan te verbergen⁴. Enerzijds associeerde Ye zich met de trainer (T1CA⁵) van een Belgische club (hier ‘club A’ genoemd), en een ex-speler van dezelfde club (ex-VS1CA⁶) die vooral als tussenpersoon fungeerde. Deze groep werd samengesteld om de uitslag van voetbalwedstrijden te manipuleren, waarop Ye later via in Azië gevestigde websites zou gokken. Anderzijds was Ye verbonden met een voetbalmakelaar met gekende relaties met de onderwereld (VM1⁷), en een pas gepensioneerde voetballer (CB⁸). Samen met deze partners ontwierp Ye een aantal financiële constructies op basis van frauduleuze contracten om de financiële opbrengsten van zijn gokactiviteiten voor de Belgische fiscus te verbergen. In dit artikel zullen wij ons hoofdzakelijk focussen op de aanklachten gelinkt aan wedstrijdvervalsing.

De modus operandi die Zheyun Ye gebruikte om controle te krijgen over een aanzienlijk aantal Belgische voetbalactoren en om ten minste 18 wedstrijden te beïnvloeden, geven een goed beeld van hoe georganiseerde criminelen voetbalwedstrijden kunnen vervalsen. Volgens Hill (2009) is het eerste probleem waarmee een externe fixer wordt geconfronteerd de toegang tot de spelers aangezien ten minste één invloedrijke speler moet kunnen bereikt worden om de wedstrijd met succes te manipuleren. In plaats van rechtstreeks in contact te treden met spelers en clubbestuurders, regelde Ye dat tussenpersonen zoals VM1 en T1CA bijeenkomsten voor hem organiseerden. Het aanbod van Ye aan deze clubs was om aanzienlijke financiële investeringen te doen in ruil voor inspraak in de sportieve prestaties van hun spelers. Vervolgens wordt, in wat Hill (2009) de ‘set up’ noemt, de *fix* opgezet, wat betekent dat de spelers ermee moeten instemmen het resultaat van een of meerdere van hun volgende wedstrijden te beïnvloeden in overeenstemming met de eisen van de omkoper. Om dit te bereiken, gebruikten Ye en zijn tussenpersonen een reeks verschillende

² <https://www.demorgen.be/nieuws/proces-gokchinees-maat-voor-niets~b5d82393/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>.

³ Informatie beschikbaar op Chinese website <https://www.tianyancha.com/>.

⁴ Tribunal de Première Instance Francophone de Bruxelles, FD 25.98.243/06, 13 juni 2014, p. 127.

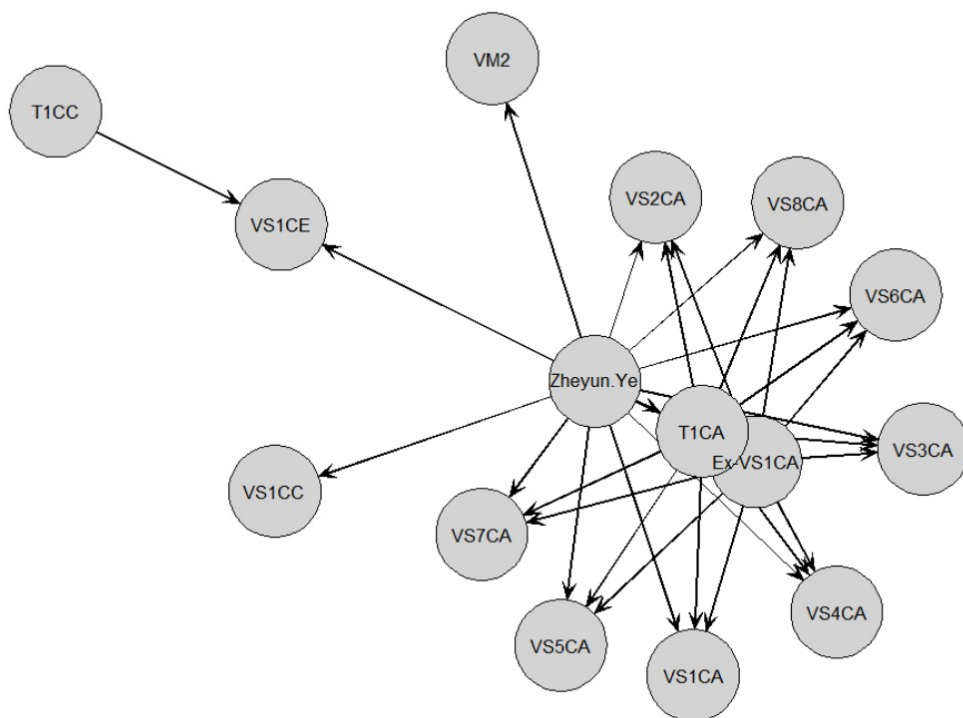
⁵ Trainer 1 van voetbalclub A.

⁶ Ex-voetballer 1 van voetbalclub A.

⁷ Voetbalmakelaar 1.

⁸ Voetbalclub B.

overredingstechnieken en/of beloningen. Ten eerste boden ze de spelers bedragen tussen € 5.000 en € 40.000 per wedstrijd. Daarnaast vertelde Ye een aantal spelers van club A dat hij de club alleen kon overkopen en redden van diens huidige desastreuze financiële situatie, als zij hun komende wedstrijden zouden verliezen omdat dat de prijs van de club zou verlagen. Een aantal spelers van club A meldde tijdens het onderzoek dat zij dit hadden geloofd. Ye gebruikte dus in zekere mate de loyaliteit van de spelers aan hun club om zijn doelen te bereiken. Ten slotte blijkt uit de gerechtelijke documenten dat de organisatie van Ye ook verbale en fysieke bedreigingen zou hebben gebruikt om degenen die niet wilden meewerken of die de beloofde resultaten niet leverden, te overtuigen. Volgens het stappenplan van Hill (2009), plaatst de omkoper vervolgens een of meer weddenschappen op het resultaat van de wedstrijden in kwestie zodra de spelers overtuigd zijn en de *fix* is opgezet. De gerechtelijke documenten bevatten bewijs dat Ye zijn weddenschappen plaatste op Aziatische websites, die de gokkers vaak volledige anonimiteit verlenen, en minder tot niet gereguleerd zijn. Niettemin hebben legale gokkantoren ook onregelmatige weddenschappen opgemerkt met betrekking tot de wedstrijden waarvan nu wordt aangenomen dat ze door Ye zijn vervalst.

Figuur 1. Netwerkanalyse geldwisselingen ‘Ye-systeem’⁹

De modus operandi van het ‘Ye-systeem’ zijn gebaseerd op de dominantie van Ye en zijn nauwer verwante rechterhanden binnen het netwerk. Dit wordt geïllustreerd in figuur 1, die een netwerkanalyse voorstelt van de geldwisselingen die plaatsvonden tussen de verschillende actoren uit het samengesteld netwerk van de zakenman. Deze figuur demonstreert het gebruik

⁹ La Cour d'Appel de Bruxelles, 2015/3944, 17 december 2015, p. 9-15.

van tussenpersonen door Zheyun Ye (onder anderen een coach en een ex-speler) om acht spelers van dezelfde club (club A) te bereiken. Dit netwerk heeft een dichtheid van 0,129 en bevat voornamelijk unidirectionele relaties (weergegeven door eenzijdige pijlen). De dichtheid van een netwerk wordt gedefinieerd als het aantal verbindingen dat een deelnemer heeft, gedeeld door het totale aantal mogelijke verbindingen dat een deelnemer zou kunnen hebben. Een vrij lage dichtheid zoals hier gemeten wijst op een hiërarchie in het netwerk, hetgeen wordt geïllustreerd door het feit dat de meeste betrokkenen via één of twee centrale personen met elkaar verbonden zijn. De eenrichtingsrelaties in het netwerk tonen aan dat steekpenningen in wezen door het netwerk ‘sijpelden’ om uiteindelijk de spelers te bereiken. De hiërarchische organisatie van het netwerk blijkt ook uit andere bewijsstukken uit het dossier, namelijk de verhoren van VS2CC¹⁰ en VS2CE¹¹, waaruit blijkt dat sommige tussenpersonen in het netwerk, zoals T1CC, onder druk zouden hebben gestaan door degene die ze de ‘baas’ noemden, namelijk Zheyun Ye¹². T1CC heeft in feite getuigd gevraagd te zijn vertrouwelijke informatie over de spelers van zijn team aan Zheyun Ye te verstrekken¹³. Bovendien werd T1CC door Ye benaderd met het verzoek dat zijn team de volgende wedstrijd tegen club E zou winnen. T1CC was zo vastbesloten hieraan tegemoet te komen dat hij contact opnam met VS2CE om andere spelers van zijn team te benaderen en hen ervan te overtuigen zich minder dan gewoonlijk voor die wedstrijd in te spannen¹⁴. Eenzelfde soort netwerk lijkt ook ten grondslag te liggen aan het meer recente voetbalschandaal *Operatie Propere Handen*, waarbij een handvol invloedrijke voetbalmakelaars de Belgische voetbalmarkt lijken te hebben gedomineerd (Nelen, 2022), met als belangrijk verschil dat er op het eerste gezicht geen externe invloedrijke actor zoals Ye aan de top van het netwerk lijkt te staan.

De spelers in dit netwerk ontvingen allemaal meerdere duizenden euro's om wedstrijden te manipuleren, waarbij het laagste totaalbedrag aan smeergeld op € 20.000 lag en het hoogste op € 145.500 alleen al voor deze specifieke aanklacht. Vermoedelijk zijn deze bedragen een onderschatting van het werkelijke totale bedrag aan steekpenningen dat deze spelers ontvangen hebben. De in figuur 1 weergegeven verbindingen geven namelijk alleen de geldwisselingen weer die aantoonbaar door de ontvangende partij zijn aanvaard, en dit in strijd met de artikelen 504bis §2, en 504ter §§1 en 2 van het Belgische strafwetboek over passieve en actieve private omkoping. Dit betekent dat voor deze transacties zowel de passieve (i.e., het aannemen van een steekpenning) als de actieve (i.e., het aanbieden van een steekpenning) elementen van het omkoping misdrijf zijn aangetoond, waarbij de omgekochte partij zich schuldig maakt aan passieve omkoping en de omkoper zich schuldig maakt aan actieve omkoping (Vandercruysse & Baert, 2022). Daarnaast zijn ook een aantal personen schuldig gevonden aan actieve omkoping zonder dat er bewezen kon worden dat de aangeboden steekpenningen aangenomen werden. Het totale bedrag aan smeergeld in deze aanklacht bedraagt ten minste € 631.000.

¹⁰ Voetballer 2 van voetbalclub C

¹¹ Voetballer 2 van voetbalclub E

¹² Tribunal de Première Instance Francophone de Bruxelles, FD 25.98.243/06, 13 juni 2014, PV 101757/06.

¹³ Tribunal de Première Instance Francophone de Bruxelles, FD 25.98.243/06, 13 juni 2014, PV 101789/06.

¹⁴ Tribunal de Première Instance Francophone de Bruxelles, FD 25.98.243/06, 13 juni 2014, PV 101757/06.

De gevolgen van de zaak-Ye

Het luik rond de wedstrijdvervalsing in de zaak-Ye heeft negatieve gevolgen gehad voor alle potentiële eisers van schade van het HAF, zoals blijkt uit tabel 1. We zullen beginnen met de gevolgen van deze zaak voor individuen. De functionele integriteit van veel betrokkenen is beschadigd, met name hun psychologische en fysieke integriteit. Acht voetballers en vier anderen actoren hebben namelijk een (al dan niet voorwaardelijke) gevangenisstraf gekregen. Bovendien is uit het dossier gebleken dat sommigen van hen bedreigd en bedrogen zijn om hun medewerking te garanderen wat psychologische gevolgen kan hebben veroorzaakt. Sommige spelers hebben zelfs verklaard dat zij hun geld-enveloppen aan Ye zouden hebben moeten teruggeven.

Tabel 1 Het Harm Assessment Framework toegepast op de zaak-Ye*

	<i>Drager van de schade</i>			
	Individuen	Sector	Overheidsinstanties	Milieu
<i>Type schade</i>				
Functionele integriteit	X	X	X	X
Materiële belangen	X	X	X	n.v.t.
Reputatie	X	X	X	n.v.t.
Privacy	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

*X= van toepassing, n.v.t. = niet van toepassing

Wat de materiële schade voor individuen betreft, zijn de slachtoffers van wedstrijdvervalsing alle voetballers van de betrokken teams die zich niet bewust waren van de manipulatie van de wedstrijden waarin zij speelden en vertrouwden op hun winstkansen vanuit een sportief en/of financieel oogpunt. Daarnaast kunnen ook sportgokkers materiële schade ervaren naar aanleiding van wedstrijdvervalsing. Op sommige gokwebsites bepalen gokkers zelf hun quoteringen (oftewel *odds*) en andere gokkers kunnen besluiten de omgekeerde weddenschap aan te gaan. Wie de weddenschap wint, neemt de inzet van de andere gokker na aftrek van de commissie van de website. Dit betekent dat, als de fixer daadwerkelijk geld wilt winnen op de wedstrijd die hij heeft vervalst, onwetende andere gokkers weddenschappen moeten plaatsen op het omgekeerde resultaat, wat stevast verliezende weddenschappen zullen zijn. Hetzelfde geldt voor toeschouwers die kaartjes kochten om voetbalwedstrijden te zien die in wezen zijn omgekocht. Ten slotte hebben alle betrokken actoren reputatieschade opgelopen, die ook deels te wijten is aan de intensieve media-aandacht voor dit fraudeschandaal. Velen van hen werden voor een aantal jaren een verbod opgelegd om zich nog met voetbal bezig te houden, of waren gewoonweg niet meer welkom bij de hoger geplaatste voetbalclubs.

Als we kijken naar entiteiten in de sector, zoals sportclubs en -bonden, zien we dat ook zij aanzienlijke schade hebben opgelopen in de nasleep van de zaak. De operationele integriteit van deze organisaties is in zekere mate beschadigd omdat zij het eerlijk verloop van sportcompetities, die voor criminele doeleinden werden misbruikt, niet konden garanderen. Destijds bestonden er nog geen formele regels binnen de nationale voetbalorganen die spelers

of andere voetbalactoren verboden om te gokken op het resultaat van hun eigen team¹⁵. Bovendien hebben de Koninklijke Belgische Voetbal Bond (KBVB) en de Belgische Pro League ook een civiele zaak aangespannen tegen sommige beklaagden in verband met de reputatie- en financiële schade die ze zouden hebben ondergaan. De rechtbank heeft erkend dat het doel van de KBVB ten tijde van de feiten de organisatie en verspreiding van het voetbal in al zijn vormen was, hetgeen verschilt van het doel van de Pro League, dat nauwer aansluit bij dat van haar leden (namelijk de Belgische clubs uit de eerste divisie)¹⁶. Het Hof van Beroep heeft hierdoor besloten de vordering van de KBVB toe te wijzen, maar niet die van de Pro League. Ten slotte heeft het Belgische voetbal als sport een reputatieklap gekregen, aangezien uit de gerechtelijke documenten blijkt dat in korte tijd een verbazingwekkend aantal wedstrijden is vervalst, waardoor fans de integriteit van andere wedstrijden ter discussie kunnen stellen¹⁷. Deze reputatieschade nam een opwaartse wending nadat een Vlaamse reportage beweerde dat de KBVB al heel vroeg na de aankomst van Zheyun Ye in België aanwijzingen van gemanipuleerde wedstrijden had ontvangen van wedkantoren, maar niet adequaat had ingegrepen¹⁸. Deze gevolgen sijpelden ook door naar sponsors die aan de sport verbonden zijn, en kunnen zelfs invloed hebben gehad op andere teams die niet bij het schandaal betrokken waren (Amenta & Di Betta, 2021).

Men mag aannemen dat ook overheidsinstanties schade hebben geleden, en dat geldt vooral voor zowel hun reputatie als voor hun functionele integriteit en materiële belangen. Een aantal kranten heeft namelijk melding gemaakt van meningsverschillen tussen de onderzoeksrechter en het federale parket, waardoor de procedure aanzienlijk is vertraagd¹⁹. Ten slotte bedreigt wedstrijdvervalsing ook het sociale klimaat in en rond het voetbal. Zoals duidelijk wordt gesteld in de gerechtelijke documenten, is ‘wedstrijdvervalsing voor voetbal wat doping is voor wielrennen’²⁰. Het vormt een ernstige bedreiging voor de toekomst van de sport en het verstoort de verwachtingen van alle sportliefhebbers. De geloofwaardigheid van de sport staat op het spel, maar ook die van alle voetballers die niet vals spelen. Dit strookt met recente onderzoeksresultaten die hebben aangetoond dat de ernstigere corruptiezaken een sterkere aantasting teweegbrengen in het vertrouwen van mensen in sportorganisaties (Manoli e.a., 2022). Daarnaast verborg een aantal actoren in het netwerk van Ye, waaronder Ye zelf, de winsten van hun daden via frauduleuze financiële constructies door documenten en contracten te vervalsen om belastingen te ontduiken, hun insolventie te organiseren en geld wit te wassen.

Discussie

Uit onze analyses blijkt dat Zheyun Ye erin geslaagd is een georganiseerd netwerk te creëren dat hij met grote doeltreffendheid heeft gebruikt om het Belgische voetbal te corrumperen.

¹⁵ La Cour d’Appel de Bruxelles, 2015/3944, 17 december 2015, p. 147.

¹⁶ La Cour d’Appel de Bruxelles, 2015/3944, 17 december 2015, p. 231.

¹⁷ La Cour d’Appel de Bruxelles, 2015/3944, 17 december 2015, p. 234.

¹⁸ Panorama Reportage (VRT) – ‘Getackeld door de maffia’ (2006).

¹⁹ Zie bij voorbeeld: Sport Voetbalmagazine ‘Gedribbeld door een gokchinees’ (11/09/2013) of <https://www.demorgen.be/nieuws/proces-gokchinees-maat-voor-niets~b5d82393/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>.

²⁰ Tribunal de Première Instance Francophone de Bruxelles, FD 25.98.243/06, 13 juni 2014, p. 179.

Door de potentiële gevolgen van deze zaak schematisch in kaart te brengen willen we de breedte van de gevolgen van de zaak zichtbaarder maken en daarmee meer bewustwording creëren rond de urgentie van het probleem van fraude in de sport. Uit de bestaande literatuur blijkt namelijk dat sporters en andere bij de sport betrokken personen te weinig belang hechten aan de aanwezigheid van fraude in de sport. Zij beschouwen fraude veeleer als een normaal verschijnsel dat hen er niet van weerhoudt aan sport te doen (Manoli e.a., 2020). Fraude in de sport als een vorm van deviant gedrag wordt dus genormaliseerd. Dit zou verklaard kunnen worden door het feit dat individuen die meer geïnteresseerd zijn in een sport, een meer liberale houding aannemen ten opzichte van sporters die betrokken zijn bij onethisch gedrag (Solberg et al., 2010). De normatieve omgeving van sport is gebaseerd op de stelling dat sporters altijd en onder alle omstandigheden moeten streven naar de winst (Harvey, 2015). In het door ons bestudeerde geval werd dit basisprincipe volledig tenietgedaan doordat financiële motieven alle andere motieven overtroffen. Het vervalsen van sportwedstrijden om sportieve redenen, zoals het voorkomen van degradatie of promotie, wordt door sommigen, zoals journalist Jan Hauspie die uitgebreid rond de zaak-Ye gewerkt heeft, gezien als een *zuiverdere* vorm van wedstrijdvervalsing²¹ omdat het basisprincipe van sport niet geschaad wordt. Echter, we stelden in onze studie vast dat een groot schandaal zoals de zaak-Ye een breed scala aan negatieve gevolgen kan hebben voor allerlei organisaties en personen die zowel functioneel, financieel, fysiek, als psychologisch van aard kunnen zijn.

Het is mogelijk dat Ye deel uitmaakte van een grotere criminele organisatie in Azië. Uit onderzoek is gebleken dat de geleidelijke infiltratie van de maffia in de sport en andere legale sectoren een soort van grijze zone kan creëren, dat wil zeggen een ruimte waarin de grenzen tussen legaliteit en illegaliteit vervaagd worden (Costa, 2017). Er wordt aangenomen dat de maffia het sociale kapitaal van sportteams gebruikt om zich onder hun leden te verspreiden en een gevoel van normaliteit te creëren over de criminele activiteiten die ze moeten uitvoeren (Tzeng e.a., 2020). Wedstrijdvervalsing op deze schaal draagt bij tot het verrotten van de sport en tot het ondermijnen van de samenleving, en kan brede maatschappelijke gevolgen hebben die verder gaan dan enkel de schade die berokkend wordt aan voetbalfans en -gokkers.

In België heeft de zaak-Ye onder andere geleid tot de oprichting van een sportfraude team bij de federale politie²². Desalniettemin kwam er recent toch weer een groot schandaal aan het licht in België, de eerdergenoemde *Operatie Propere Handen*. We vragen ons dan ook af of het Belgisch voetbal geleerd heeft van de zaak-Ye en in welke mate ze vandaag bestendig is tegen wedstrijdvervalsing en financiële fraude.

²¹ Panorama Reportage (VRT) – ‘Getackeld door de maffia’ (2006).

²² <https://www.politie.be/5998/nl/contact/online-aangiften-niet-dringend/meldpunt-sportfraude>.

Literatuurlijst

Amenta & Di Betta 2021

C. Amenta & P. Di Betta, 'The impact of corruption on sport demand', *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship* (22) 2021, afl. 2, p. 369-384.
<https://doi.org/10.1108/IJSMS-01-2020-0004>

Buarimo e.a. 2016

B. Buraimo, G. Migali, & R. Simmons, 'An Analysis of Consumer Response to Corruption: Italy's Calciopoli Scandal', *Oxford Bulletin of Economics and Statistics* (78) 2016, afl. 1, p. 22-41. <https://doi.org/10.1111/obes.12094>

Chadwick e.a. 2018

S. Chadwick, S. Roberts, & R. Cowley, 'The impact of sports corruption on organizational stakeholders', in L. Kihl (red.), *Corruption in sport: Causes, consequences, and reform*, Routledge 2018, p. 110-125.

Chappelet 2015

J.L. Chappelet, 'The Olympic fight against match-fixing', *Sport in Society* (18) 2015, afl. 10, p. 1260-1272. <https://doi.org/10.1080/17430437.2015.1034519>

Costa 2017

J. Costa, 'Networks and illicit associations in corrupt exchanges: representing a gelatinous system in Italy', *Global Crime* (18) 2017, afl. 4, p. 353-374.
<https://doi.org/10.1080/17440572.2017.1332594>

Greenfield & Paoli 2013

V.A. Greenfield & L. Paoli, 'A framework to assess the harms of crimes', *British Journal of Criminology* (53) 2013, afl. 5, p. 864-885. <https://doi.org/10.1093/bjc/azt018>

Hardyns e.a. 2022

W. Hardyns, L. Vanwersch, & B. Constandt, 'Should football care about its fans ' trust ? A study into the consequences of a large-scale fraud scandal on sports fans ' integrity perceptions', *Managing Sport and Leisure* 2022, p. 1-16.
<https://doi.org/10.1080/23750472.2022.2148721>

Harvey 2015

A. Harvey, 'Match-fixing: Working towards an ethical framework', *Journal of the Philosophy of Sport* (42) 2015, afl. 3, p. 393-407. <https://doi.org/10.1080/00948705.2015.1037767>

Hill 2009

D. Hill, 'How Gambling Corruptors Fix Football Matches', *European Sport Management Quarterly* (9) 2009, afl. 4, p. 411-432. <https://doi.org/10.1080/16184740903332018>

Lamberti & Hyatt 2018

A. Lamberti & C. Hyatt, 'When the beautiful game turns ugly: Fan experiences of perceived match fixing in football', in J. Zhang & B. Pitts (red.), *The global football industry: Marketing perspectives*, Routledge 2018, p. 183-209.

Manoli & Antonopoulos 2015

A.E. Manoli & G.A. Antonopoulos, '“The only game in town?”: football match-fixing in Greece', *Trends in Organized Crime* (18) 2015, afl. 3, p. 196-211.
<https://doi.org/10.1007/s12117-014-9239-3>

Manoli e.a. 2020

A.E. Manoli, C. Bandura, & P. Downward, 'Perceptions of integrity in sport: insights into people's relationship with sport', *International Journal of Sport Policy and Politics* (12) 2020, afl. 2, p. 207-220. <https://doi.org/10.1080/19406940.2020.1747101>

Manoli e.a. 2022

A.E. Manoli, C. Bandura, P. Downward, & B. Constandt, 'Does corruption in sport corrode social capital? An experimental study in the United Kingdom', *Managing Sport and Leisure* 2022, p. 1-17. <https://doi.org/10.1080/23750472.2022.2134913>

Minghuan 2014

L. Minghuan, "'To Get Rich Quickly in Europe!' – Reflections on migration motivation in Wenzhou", in F. Pieke & H. Mallee (red.), *Internal and International Migration*, Routledge 2014, p. 181-198.

Nelen 2022

H. Nelen, *Ostrageous. How Greed and Crime Erode Professional Football and We All Look the Other Way*, Den Haag: Eleven 2022.

Paoli & Greenfield 2018

L. Paoli & V.A. Greenfield, 'Harm: A Substitute for Crime or Central to It?', in A. Boukli & J. Kotzé (red.), *Zemiology. Critical Criminological Perspectives*, Palgrave Macmillan 2018, p. 57-84. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76312-5_4

Robinson & Parry 2018

S. Robinson & J. Parry, 'The impact of corruption on individual athletes, teams, and organisations', in L. Kihl (red.), *Corruption in sport: Causes, consequences, and reform*, Routledge 2018, p. 91-109.

Solberg e.a. 2010

H.A. Solberg, D.V. Hanstad, & T.A. Thøring, 'Doping in elite sport – do the fans care?', *International Journal of Sports Marketing & Sponsorship* (11) 2010, afl. 3, p. 2-16. <https://doi.org/10.1108/IJSM-11-03-2010-B002>

Tzeng e.a. 2020

C.C. Tzeng, P.C. Lee, & G.H. Tzeng, 'It's not all about money: the code of brotherhood has a role to play in match-fixing', *Sport in Society* (23) 2020, afl. 12, p. 1926-1944. <https://doi.org/10.1080/17430437.2020.1737019>

Vandercruysse & Baert 2022

L. Vandercruysse & M. Baert, 'Private omkoping & matchfixing : geen perfecte match', *Nullum Crimen* (17) 2022, afl. 5, p. 343-358.